

บทบรรณาธิการ

สุขภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Health and Sustainability)

บริบทของสุขภาพในปัจจุบันได้เพิ่มความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กับการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นเรื่องท้าทายที่จะก้าวไปสู่จุดนั้น เพื่อที่จะตอบสนองความยากจนที่เพิ่มขึ้น ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ความเป็นสากล มลพิษทางสิ่งแวดล้อม การไม่มีการจัดการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งรูปแบบและวิถีทางการใช้ชีวิตที่มีการบริโภคที่ไม่ดีต่อสุขภาพ โดยจากการประชุมโลกที่เมือง Johannesburg ได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการที่ดีในการเริ่มต้นในการเพิ่มการวางแผนการปฏิบัติ เป้าหมาย และการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและต้องบรรลุ Millennium Development Goals ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งทางสุขภาพ โดยจากการประชุมครั้งนี้ได้มีความตกลงร่วมกันที่เรียกว่า Agenda 21 ที่ระบุไว้ว่า “มนุษย์เป็นศูนย์กลางของความตระหนักในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมนุษย์จะมีสุขภาพดีและมีการใช้ชีวิตที่ดีในความหลากหลายกับธรรมชาติ”

ในศตวรรษนี้ ความยากจนก็เป็นนักฆ่าอันดับหนึ่งของคนทั่วโลก โดยความยากจนเป็นเหตุผลสำคัญที่เด็กทารกจะไม่ได้รับวัคซีน การไม่ได้รับน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี และการรักษาพยาบาลที่ไม่เข้าถึง และการที่แม่เสียชีวิตตั้งแต่คลอดบุตร ทั้งนี้การเกิดของโรคเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยความเสียหายของมนุษย์ที่ต้องอาศัยในสิ่งแวดล้อมในแหล่งเสื่อมโทรมอันเกิดเนื่องมาจากเหตุผลของสภาพเศรษฐกิจที่ท้ายสุดจะเชื่อมโยงไปยังสภาพทางสังคมในที่สุด โดยปัญหาทางสุขภาพจะรุนแรงอย่างต่อเนื่องมาจากมลพิษ เสียง ความแออัด น้ำไม่สะอาด การจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม การปนเปื้อนของสารเคมี อันเนื่องมาจากการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องจนในที่สุดก็จะง่ายต่อการเกิดโรคและกลายเป็นโรคติดต่อในที่สุด

นอกจากนี้การอาศัยในชุมชนเมืองก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อสุขภาพทั้งที่เกิดจากระบบการขนส่งที่ก่อให้เกิดทั้งมลพิษทางอากาศและความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งมลพิษทางอากาศนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายนอกและภายในอาคารที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ทำให้เป็นสาเหตุหลักของการเกิดโรคทางระบบการหายใจ โดยในปัจจุบันพบว่าประชากรของโลกมากกว่า 1 พันล้านคนที่ต้องได้รับสัมผัสกับมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นในชุมชนเมือง

การค้าขาย การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมระหว่างประเทศนั้นก็เป็นอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบต่อสุขภาพ โดยการเพิ่มขึ้นของการค้าขายสินค้าและบริการที่อันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การเดินทางและย้ายถิ่นฐานของประชาชนนั้นจะเพิ่มโอกาสในเกิดโรคติดต่อให้เกิดขึ้น

ความตระหนักในความปลอดภัยของอาหารและการปนเปื้อนของสารเคมีและจุลินทรีย์นั้นได้เพิ่มขึ้นในทั่วทุกมุมของโลก ยิ่งไปกว่านั้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการผลิตอาหารก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการส่งเสริมมาตรฐานและแนวทางในระดับนานาชาติทางด้านความปลอดภัยในอาหารจึงได้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับโลกที่มีผลกระทบต่อสุขภาพประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบางลงของชั้นโอโซน การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ การน้อยลงของระบบนิเวศและการแพร่กระจายของสารพิษลงสู่สิ่งแวดล้อม โดยในระยะยาวนั้นมนุษย์จะได้รับผลกระทบทางสุขภาพโดยตรงจากมลภาวะเหล่านี้ทั้งในรูปแบบของภัยพิบัติ การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล และการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล เป็นต้น

จากความสำคัญข้างต้นสุขภาพจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ได้ถูกนำไปเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งหากมนุษย์มีสุขภาพที่ดีจะส่งเสริมศักยภาพในการผลิต ทั้งนี้พบว่าการเกิดโรคภัยไข้เจ็บเป็นผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาและเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ โดยการระบุสถานะของสุขภาพและโรคนั้นต้องตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม น้ำ และสุขภาพิบาล การเกษตร การศึกษา การจ้างงาน การอาศัยอยู่ในชุมชนเมืองและชนบท การค้าขาย การท่องเที่ยว พลังงานและบ้านเรือน ยิ่งไปกว่านั้นควรเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการปรับปรุงสุขภาพในระยะยาวให้เป็นตัวชี้วัดที่ระบุถึงสถานะของสุขภาพของมนุษย์ ทั้งนี้มีความพยายามที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกับส่วนอื่นๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติของทางสุขภาพและการพัฒนาแผน และเพิ่มการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การประเมินผลกระทบทางสุขภาพร่วมกับการติดตามและการสำรวจอื่นๆ เพื่อปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสารและตัวชี้วัดทางสุขภาพให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดความยั่งยืนนั่นเอง

อ.ดร.ธีระวิทย์ รัตนพันธ์
บรรณาธิการประจำฉบับ